

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Фізичний факультет
(назва факультету)

Кафедра молекулярної фізики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Момот О.В.
«10» травня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ¹ ПРОГРАМУВАННЯ (повна назва навчальної дисципліни) для студентів

галузь знань 10 Природничі науки
(шифр і назва)
спеціальність 104 Фізика та астрономія
(шифр і назва спеціальності)
освітній рівень бакалавр (перший)
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)
освітня програма Фізика та астрономія
(назва освітньої програми)
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2019/2020</u>
Семестр	<u>2</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладачі: доцент Григор'єв Андрій Миколайович, асистент Бур'ян Сергій Анатолійович
(Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання даної дисципліни у відповідному навчальному році)

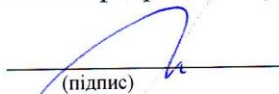
КИЇВ – 2019

¹ Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

Розробник²:

Григор'єв Андрій Миколайович, кандидат фіз.-мат. наук,
доцент кафедри молекулярної фізики
(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри молекулярної фізики

(підпис)

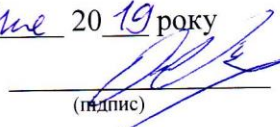
(Булавін Л.А.)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 13 від «10» травня 20 19.

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету

Протокол № 21 від «10» травня 20 19 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Оліх О.Я.)
(прізвище та ініціали)

² Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри (циклової комісії – для коледжів), науково-методичної комісії факультету/інституту (раді навчального закладу - коледжу), підписується завідувачем кафедри (головою циклової комісії), головою науково-методичної комісії факультету/інституту (головою ради) і затверджується заступником декана/директора інституту з навчальної роботи (заступником директора коледжу).

ВСТУП

1. Мета дисципліни – знайомство з основами програмування, базовою термінологією, типовими задачами, алгоритмами їх розв'язання та оволодіння елементами технології створення програм.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Вміти користуватися комп'ютером на рівні користувача в межах шкільної програми з інформатики.
2. Вміти критично мислити в межах набутих компетентностей випускника середньої школи.
3. Знати математику на достатньому рівні для випускника середньої школи.

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Предмет навчальної дисципліни «Програмування» включає теорію і практику застосування у програмуванні базових алгоритмічних структур і базових структур даних на матеріалі мови програмування C++. Мета вивчення дисципліни - знайомство з основами програмування, базовою термінологією, типовими задачами, алгоритмами їх розв'язання та оволодіння елементами технології створення програм. Навчальна задача курсу полягає у засвоєнні студентами базової термінології, основних синтаксичних конструкцій мови програмування C++, та набуття практичних навичок написання елементарних програм. Результати навчання полягають в оволодінні базовими елементами технології написання програм мовою C++. Методи викладання: лекції, практичні заняття, консультації. Методи оцінювання: опитування в процесі лекції, оцінки за виконання завдань на практичних заняттях, контрольні роботи після основних розділів курсу, залік. Підсумкова оцінка виставляється на основі проміжних оцінок (80%) та заліку (20%).

4. Завдання (навчальні цілі) – набуття знань з основ програмування, розвиток практичних навичок з написання елементарних програм мовою програмування C++.

Згідно вимог Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 10 «Фізика», спеціальність 104 «Фізика та астрономія»), ОНП «Фізика» дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Інтегральних:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з фізики та астрономії у професійній діяльності або у процесі подальшого навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів фізики та астрономії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти

Загальних:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК12. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахових:

- ФК20. Здатність виконувати обчислювальні експерименти, використовувати чисельні методи для розв'язування фізичних та астрономічних задач і моделювання фізичних систем.
- ФК21. Здатність моделювати фізичні системи та астрономічні явища і процеси.
- ФК24. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

5. Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
1.1	Знати базову термінологію мови програмування C++.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота, опитування, залік</i>	10
1.2	Знати основні синтаксичні конструкції мови програмування C++.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота, опитування, залік</i>	10
1.3	Знати базові структури даних мови програмування C++.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота, опитування, залік</i>	10
2.1	Вміти написати, зневадити, скомпілювати і запустити елементарну програму.	<i>Практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>Оцінка за виконання завдань на практичній</i>	25
2.2	Вміти користуватися базовими прийомами технології створення програм.	<i>Практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>Оцінка за виконання завдань на практичній</i>	25
3.1	Вміти вибудовувати комунікації з колегами у процесі створення програм	<i>Практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>Оцінка за виконання завдань на практичній</i>	10
4.1	Вміти самостійно вирішувати проблеми, які виникають у процесі створення програм, користуючись інтернетом	<i>Практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>Оцінка за виконання завдань на практичній</i>	10

* заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання							
ПРН16. Мати навички роботи із сучасною обчислювальною технікою, вміти використовувати стандартні пакети прикладних програм і програмувати на рівні, достатньому для реалізації чисельних методів розв'язування фізичних задач, комп'ютерного моделювання фізичних та астрономічних явищ і процесів, виконання обчислювальних експериментів	+	+	+	+	+		
ПРН18. Володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для усного і письмового професійного спілкування та презентації результатів власних досліджень						+	+

7. Структура курсу

Курс складається з 2-х змістових модулів: «Основи програмування. Базові типи даних», який включає в себе 8 лекцій, 8 практичних занять та «Складені типи даних», який складається з 7 лекцій, 7 практичних занять.

8. Схема формування оцінки:

8.1 Форми оцінювання студентів: (зазначається перелік видів робіт та форм їх контролю / оцінювання із зазначенням Min. – рубіжної та Max. кількості балів чи відсотків)

- семестрове оцінювання:

1. Опитування під час першого змістового модуля (5 балів).
2. Модульна контрольна робота 1 (10 балів).
3. Виконання практичних завдань (25 балів).
1. Опитування під час другого змістового модуля (5 балів).
2. Модульна контрольна робота 2 (10 балів).
3. Виконання практичних завдань (25 балів).

- підсумкове оцінювання у формі заліку (20 балів).

	ЗМ1/Частина 1 (за наявності)	ЗМ2/Частина 2 (за наявності)	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>10</u>	<u>60</u>
Максимум	<u>40</u>	<u>40</u>	<u>20</u>	<u>100</u>

у випадку комплексного екзамену слід вказати питому вагу складових

Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше 40 балів.¹

(слід чітко прописати умови, які висуваються викладачами даної дисципліни).

Оцінка за залік не може бути меншою **10 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

8.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням, у тому числі, результатів навчання, опанування яких перевіряється конкретним оцінюванням).

¹ У випадку, коли дисципліна завершується екзаменом не менше – 20 балів, а рекомендований мінімум не менше 36 балів, оскільки якщо студент на екзамені набрав менше 24 балів (а це 60% від 40 балів, відведених на екзамен), то вони не додаються до семестрової оцінки незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру, а в екзаменаційній відомості у графі «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна робота
Частина 1. Основи програмування. Базові типи даних				
Тема 1. Вступ до програмування мовою C++				
1	Лекція. Вступ. Поняття алгоритму. Етапи розробки та виконання програм. Поняття про IDE. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання найпростішої програми типу "Hello, world".	2	2	4
2	Лекція. Лексичні елементи мови C++. Операнд, змінна. Оператор привласнення. Оголошення та ініціалізація змінних. Поняття типу даних. Базові типи даних. Арифметичні операції. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми розв'язку лінійного рівняння.	2	2	4
Тема 2. Оператори управління програмою				
3	Лекція. Поняття про управління програмою. Оператор привласнення. Стандартні елементарні функції. Умовний оператор if - else. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми розв'язку квадратичного рівняння.	2	2	4
4	Лекція. Циклічні оператори. Оператор while. Оператор do – while. Оператор for. Інкремент і декремент. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми обчислення суми квадратів N натуральних чисел.	2	2	4
5	Лекція. Поєднання умовних операторів з операторами циклу. Оператори управління break, continue, exit. Оператор вибору switch. Тернарний оператор ? с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми знаходження найменшого числа, яке більше за 200 і ділиться на 17.	2	2	4
Тема 3. Логічні вирази				
6	Лекція. Логічні вирази. Логічний тип bool. Логічні операції. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми, яка визначає можливість шахової фігури, що знаходиться на заданому полі дошки, атакувати іншу фігуру.	2	2	4
Тема 4. Функції				
7	Лекція. Загальні відомості про функції. Заголовні файли. Оголошення функції. Структура функції. Параметри функції. Значення, що повертаються. с.р.с. Вивчення матеріалу лекції. Практичне заняття. Написання та виконання програми обчислення найбільшого спільного дільника трьох натуральних чисел.	2	2	4

8	<p>Лекція. Поняття про область видимості змінних. Локальні і глобальні змінні. Стек і функції. Функції, що підставляються. Поняття про рекурсії.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми рекурсивного обчислення факторіалу.</p>	2	2	4
	<i>Модульна контрольна робота 1</i>			
Частина 2. Складені типи даних				
Тема 5. Масиви				
9	<p>Лекція. Масиви. Оголошення масивів. Ініціалізація масивів. Обробка одновимірних масивів.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми обчислення середнього значення та дисперсії масиву дійсних чисел.</p>	2	2	4
10	<p>Лекція. Поняття про алгоритми пошуку та сортування масивів. Сортування бульбашкою.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми впорядкування за зростанням масиву чисел методом сортування бульбашкою.</p>	2	2	4
11	<p>Лекція. Багатовимірні масиви. Ініціалізація багатовимірного масиву. Обробки матриць.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми множення двох квадратних матриць.</p>	2	2	4
Тема 6. Рядки				
12	<p>Лекція. Рядки і масиви символів. Операції з рядками. Тип даних string. Обробка об'єктів типа string.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми, яка змінює строкові літери на великі на початку кожного слова у реченні.</p>	2	2	4
Тема 7. Поняття про систему вводу-виводу C++				
13	<p>Лекція. Базові положення системи вводу-виводу C++.</p> <p>Ввід даних за допомогою глобального об'єкту cin. Вивід даних за допомогою глобального об'єкту cout.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми форматного виводу</p>	2	2	4
14	<p>Лекція. Використовування файлів для вводу-виводу даних. Файли з довільним доступом.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми запису аргументу і значення функції у файл, зчитування змісту файлу і виводу його на екран.</p>	2	2	4
Тема 8. Показчики				
15	<p>Лекція. Поняття показчика, посилання. Адресна арифметика. Організація пам'яті. Статичні і динамічні змінні. Показчики і масиви.</p> <p>с.р.с. Вивчення матеріалу лекції.</p> <p>Практичне заняття. Написання та виконання програми створення одновимірного динамічного масиву</p>	2	2	3
	<i>Модульна контрольна робота 2</i>			
	ВСЬОГО	30	30	59

Примітка: слід зазначити теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 120 год.², в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Семінари – **0 год.**

Практичні заняття – **30 год.**

Консультації – **1 год.**

Самостійна робота – **59 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА³:

Основна: (Базова)

1. Васильєв О.М. Програмування С++ в прикладах і задачах. – Піра-К, 2017. – 382 с.
2. Белов Ю.А. Вступ до програмування мовою С++. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 175 с.

Додаткова:

3. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLhR4pA6rdQSbt9P2rGudkw8oGjwJs4S48>
4. International Standard ISO/IEC 14882:2014(E) – Programming Language C++: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://isocpp.org/std/the-standard>.
5. <https://msdn.microsoft.com/en-us/library/hh875057.aspx>

---

² Загальна кількість годин, відведених на дану дисципліну згідно навчального плану.

³ В тому числі Інтернет ресурси